

УКРІПЛЕННЯ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ТА РЕФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬСТВА ЯК НАСЛІДОК 20-РІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З НАТО

У статті здійснено оцінку практичних досягнень у співробітництві України з НАТО, проаналізовано здобутки 20-річної співпраці нашої країни з Альянсом, обґрунтовано сучасний стан відносин України з НАТО, проаналізована участь Президента України В. Ф. Януковича в саміті НАТО в Чикаго 20-21 травня 2012 року.

Ключові слова: НАТО, Альянс, співробітництво, партнерство, безпекова політика, позаблоковість, саміт.

В статье осуществлена оценка практических достижений в сотрудничестве Украины с НАТО, проанализированы достижения 20-летнего сотрудничества нашей страны с Альянсом, обоснованно современное состояние отношений Украины с НАТО, проанализировано участие Президента Украины В. Ф. Януковича в саммите НАТО в Чикаго 20-21 мая 2012 года.

Ключевые слова: НАТО, Альянс, сотрудничество, партнерство, политика безопасности, внеблоковость, саммит.

This article assesses the practical achievements in the NATO-Ukraine cooperation, analyzed the achievements of 20-year collaboration of our country with NATO, reasonably current state of relations between Ukraine and NATO, analysed participation of the President of Ukraine V. Yanukovich in the NATO Summit in Chicago, May 20-21, 2012.

Key words: NATO, Alliance, cooperation, partnership, security policy, un-bloc (non-alignment), summit.

Постановка проблеми. Із перших років своєї незалежності Україна стала на шлях співпраці з міжнародними організаціями безпекового спрямування, що діють на європейському і євроатлантичному просторі. Співпраця України з НАТО формувалась як пріоритетний напрямок у системі міжнародних зв'язків України. Двадцятирічна історія співпраці України з НАТО може служити предметом аналізу для визначення шляхів утвердження нашої держави як суб'єкта міжнародного права та європейської безпеки.

2012 рік є примітним визначними ювілейними подіями і пам'ятними датами, які визначають розвиток і здобутки відносин України з НАТО. Йдеться про 20-річчя започаткування перших контактів з НАТО, зокрема 22-23 лютого 1992 року відбувся перший візит Генерального секретаря НАТО Манфреда Вернера до Києва. 8 червня 1992 року Президент України Леонід Кравчук здійснив перший в історії України візит до штаб-квартири НАТО у Брюсселі. 15 років тому, а саме 30 травня 1997 року Україна виступила співзасновником і учасником Ради Євроатлантичного партнерства (РЕАП). Особливо важливим є відзначення 15-річчя Хартії про особливе партнерство між Україною та НАТО, підписання якої відбулось на Мадридському саміті НАТО 9 липня 1997 року. Хартія стала каталізатором посилення та систематизації процесу відносин України з НАТО, внаслідок чого співпраця почала

характеризуватися послідовним розвитком і поглибленням співпраці.

Цьогорічні ювілейні дати у відносинах з Альянсом є доречною нагодою проаналізувати еволюцію української держави та її роль у формуванні міцної структури європейської та глобальної безпеки. Співробітництво з НАТО показало громадськості, перш за все, те, що ця співпраця сприяє не лише зміцненню національної безпеки держави, але й об'єднанню в суспільстві, оскільки питання безпеки є важливими для всіх громадян країни. А один із принципів НАТО – це, перш за все, досягнення безпеки через консенсус та порозуміння.

Президент В. Ф. Янукович підписав Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 1 липня 2010 року [1], в якому проголошено позаблоковість у зовнішній політиці. Проте цього насправді неможливо досягти в чистому вигляді, тому що і ЄС, і ОБСЄ, і ООН є організаціями, що мають власну безпекову політику, а Україна є активним партнером та контрибутором безпеки у світі. Зрештою, коли пірати захоплюють наших моряків, або коли українські цивільні чи військові в миротворчих місіях попадають під певну загрозу від ворогуючих сторін або терористичних структур чи можемо ми насправді бути відсторонені від захисту наших громадян та наших інтересів. Чи не потрібно нам задіювати усі

можливі механізми, в тому числі і можливості НАТО для захисту власних пріоритетів? А як тоді бути з позаблоковістю? Питань більше ніж відповідей. Проте зрозуміло одне, що слабкою чи неорганізованою українській державі бути не можна.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Нагальні питання формування питань національної безпеки держави в умовах співробітництва України з НАТО висвітлюються в роботах таких українських дослідників, як Перепелиця Г. М., Багмет М. О., Соскін О. І., Гречанинов В. О., Тодоров І. Я., Удовенко Г. Й., Тарасюк Б. І., Шатун В. Т. та ін. Незважаючи на наявність ґрунтовних наукових праць вітчизняних фахівців у сфері національної безпеки, євроатлантичної інтеграції України та співробітництва з провідними безпековими міжнародними інституціями, і, відповідно зважаючи на постійну зміну світової геополітичної кон'юнктури, слід досліджувати шляхи посилення міжнародної позиції України в безпекових питаннях, формувати підходи та пропозиції щодо зростання іміджу та впливу нашої держави у загальноєвропейському та глобальному безпековому просторі, що змінюється.

Укази Президента України Віктора Януковича «Про забезпечення продовження конструктивного партнерства України з Організацією Північноатлантичного договору» від 18 листопада 2010 року № 1039/2010 [2] та «Про питання партнерства України з Організацією Північноатлантичного договору» від 3 березня 2011 року № 266/2011 [3] формують конструктивне партнерство як пріоритетний напрямок безпекової зовнішньої політики України.

Важливим є те, що у новому форматі конструктивного партнерства, саме стратегічне партнерство України з НАТО збережено, продовжено і навіть розширено (282 позиції містив «План заходів з виконання Річної національної програми співробітництва Україна – НАТО на 2011 рік [4]). Тобто, Україна продовжує виконання взятих на себе міжнародних зобов'язань і є прогнозованою країною та надійним партнером.

Якщо ж аналізувати якісний склад переліку заходів на виконання Річної Національної програми співробітництва України з НАТО у 2011 році, а також пропозиції до відповідного переліку на 2012 рік, то можна впевнено стверджувати, що стратегічне партнерство України з НАТО передбачає реформування та модернізацію не лише збройних сил та сектору безпеки держави, а й сприяє змінам в українському суспільстві. Адже Річна Національна програма співробітництва України з НАТО є і програмою реформування країни.

Мета статті. Головною метою статті є дослідження еволюції української держави в питаннях безпекової політики і євроатлантичного співробітництва, роль України у створенні структури європейської та глобальної безпеки та вироблення рекомендацій українській делегації до формування ініціатив та пропозицій у відносинах з НАТО на розвиток домовленостей, досягнутих на саміті НАТО в Чикаго 20-21 травня 2012 року в світлі 20-річчя співробітництва України з Альянсом.

Основні результати дослідження. 20-21 травня 2012 року в Чикаго, рідному місті Президента США Барака Обами, відбувся 25-й саміт НАТО. Президент

України Віктор Янукович взяв у ньому участь. Саміт в Чикаго – це новий відлік часу для НАТО. Адже натовські саміти відбуваються не так часто, як саміти ЄС. Це події, які варто спеціально використовувати для визначення нової мети й пріоритетів регіональної і глобальної безпеки на перспективу.

На саміті було розглянуто низку питань, зокрема виконання рішень, ухвалених на Лісабонському саміті в листопаді 2010 року, коли була прийнята Нова Стратегічна концепція НАТО [5], – процес її застосування та виконання, а також розвиток основних напрямів політики Альянсу та підтвердження трансатлантичного зв'язку, як основи функціонування НАТО.

Надзвичайно важливою була участь Президента України Віктора Януковича в саміті НАТО в Чикаго та безпосередній прямий діалог із лідерами країн-членів Альянсу, як і личить великій державі. У Чикаго відбулись також зустрічі Президента України Віктора Януковича та Президента Республіки Польща Броніслава Коморовського у форматі «віч-на-віч» та зустріч у такому ж форматі із Президентом Румунії Трояном Басеску. Також перед початком засідання Північноатлантичної ради НАТО у форматі країн-контрибуторів Міжнародних сил сприяння безпеці в Афганістані відбулося «коротке спілкування» Януковича з Президентом Азербайджану Ільхамом Алієвим і Президентом Турецької Республіки Абдуллахом Гюлем. Ще одним співрозмовником Януковича став Президент Афганістану Хамід Карзай. Ініціатором цих переговорів була афганська сторона.

Одне з головних питань, яким саміт приділив увагу, було питання виводу військ із Афганістану та передачі повноважень із підтримки миру та безпеки афганським збройним силам та поліції в 2014. Очікується, що НАТО, ЄС та США щорічно надаватимуть 4-5 млрд. доларів допомоги Афганістану й після виведення військ [6]. Україна, у свою чергу, пропонує свою участь у підготовці афганських збройних сил та поліції, гуманітарному розмінуванні територій, в економічній розбудові Афганістану, зокрема в енергетичних та будівельних проектах.

Також сторони обговорили питання Близького Сходу, феномен «арабської весни», ситуацію в країнах, де відбуваються громадянські заворушення та протести: Сирії, Бахреїні, Ємені та Єгипті. Крім цього, існують проблеми недостатнього функціонування національної безпеки в Лівії, потребує уваги ситуація в Перській затоці. Також при можливому посиленні Стамбульської ініціативи співпраці, Середземноморського діалогу як механізмів взаємодії країн цих регіонів з участю НАТО залишаються питання практичного застосування цих механізмів.

Стамбульська ініціатива співпраці та Середземноморський діалог є ті програми взаємодії, в яких Україна може брати відповідну як політичну, декларативну так і певну практичну, безпосередню участь. Наша країна є північним сусідом Туреччини і найбільшою країною південно-східної Європи. Саме це дає нам можливість мати певне значення серед країн, що задіяні в даних програмах міжнародного співробітництва. Відстоюючи принципи загальноєвропейських підходів до врегулювання конфліктів та причин конфліктів, ідучи в руслі політики ООН та

НАТО в даному регіоні, Україна при розгляді безпосередніх тактичних питань може підтримувати позицію Туреччини й опиратись на позицію нашого сусіда. Це, у свою чергу, посилить вагу українських пріоритетів для Анкари в наших перемовинах із Туреччиною, зокрема і щодо енергетичних перспектив.

У сучасній демократичній державі сектор національної безпеки повинен здійснювати стримуючу локалізуючу легітимну роль у забезпеченні відносин між населенням і владою, забезпечуючи стабільність і правопорядок, індивідуальну безпеку, керуючись при цьому юридичними правилами «культури безпеки» і, безумовно, виключаючи застосування бойової зброї у мирний час. Під «культурою безпеки» розуміється професіоналізм легітимних дій структур безпеки. Ми вперше стали звертатися до трактування висловлювання «культура безпеки» в даному контексті в Україні під час «помаранчевої революції – майдану 2004 року», коли проти людей, що мітингували на площах і вулицях Києва, влада не зважилася застосувати озброєну військову силу, що свідчило про те, що в Україні змінюється суспільно-політичний стан, пов'язаний із демократичними процесами [7].

Наявністю культури безпеки Україна відрізнялась і поки що відрізняється від багатьох країн, у цьому аспекті ми могли б бути певним прикладом. Важливо, щоб це залишилось і в подальшій нашій дійсності. Аналізуючи результати саміту, слід відзначити, що Президенту Януковичу варто вийти до світової громадськості та лідерів країн світу з ініціативою відстоювати принципи «культури безпеки» та заохотити НАТО підтримувати «культуру безпеки» у відносинах влади з громадянським суспільством. А Україні необхідно зобов'язатись дотримуватись балансу демократичних принципів та ефективності силових структур і розраховувати на зустрічні кроки євроатлантичної спільноти зі сприяння її руху до європейських стандартів.

У Чикаго обговорювався стан та розвиток Протиракетної оборони (ПРО) в Європі. Було оголошено про завершення формування першої черги оборони. Є відповідні двосторонні домовленості США з Польщею та Туреччиною. У першу чергу буде розгортання напрямків командування та управління, а в подальшому й розміщення більшої кількості власне протиракетних комплексів.

Як відомо, офіційна позиція України щодо ПРО полягає в тому, що українська сторона очікуватиме рішення НАТО, а лише потім визначатиметься. Хоча ми повинні заявляти про готовність посилення своєї та європейської безпеки. Також варто було б продумати певні технологічні аспекти, які можна задіяти, оскільки, у нас потужний військово-промисловий комплекс і це могло б бути певним відліком співпраці та інтеграції із ВПК інших країн. Це прагматичний та економічний аспект нашого залучення до європейської ПРО, який варто пропонувати нашим партнерам. Варто запропонувати повернутися до питань можливої науково-технологічної і промислової кооперації України з країнами-членами НАТО в окремих сегментах розвитку європейської ПРО та можливе використання наших станцій попередження про ракетний напад після їхньої модернізації за участі партнерів.

Що стосується політичної сторони питання щодо ПРО, то звичайно існує певне протиріччя в підходах НАТО та Росії. Можливо, керівництво України не бажає підсилювати ту чи іншу сторону, щоб не отримати небажаних зауважень. Але варто пам'ятати - якщо така європейська система протиракетної оборони буде, то ми повинні з'ясувати, що вигідно для нашої держави. З точки зору національної безпеки важливо, щоб Україна не була поза оборонною системою Європи.

Росія ж заявляла про бажання мати певні зони відповідальності, які вона хоче поширювати за межі власної території. З таким геополітичним компонентом протиракетна оборона може бути однією зі складових посилення російської зони впливу. Заявляючи про претензії на певні зони територіальної безпеки, росіяни вважають, що Україна повинна входити в зону російської відповідальності. Однозначно, українська держава не повинна погоджуватися на такі підходи. НАТО також не йде на це, оскільки не може бути ніяких зон «відповідальності» над нашою країною. Для України важливо не втрачати діалог та продовжувати формувати із Альянсом спільну позицію. При цьому Україна має долучитись до загальноєвропейської системи ПРО на принципах рівноправної участі та власної відповідальності за свою територію [8].

Зрештою, створення реальної Протиракетної оборони в Європі може дати поштовх обговоренню питань щодо скорочення ядерних сил. А це те, що завжди відстоював Київ. Українська держава є першою й поки що єдиною, яка відмовилася від ядерної зброї. Україні як державі, що є лідером щодо зменшення ядерної загрози у світі, варто ініціювати обговорення питань щодо скорочення ядерних сил, поштовхом до чого може бути створення чинної ПРО в Європі.

На Чиказькому саміті одним з головних було питання, як адаптувати НАТО та країни-учасниці Альянсу до фінансових обмежень, зберігаючи безпекові можливості організації.

На перший план виходить так звана розумна оборона (Smart Defence) – це певна раціоналізація оборони, її спрямованість на спеціалізацію, пріоритетизацію, співпрацю [9]. Економічна криза стимулює пошук нових можливостей, що і впливає на формування такого напрямку та таких ініціатив, які мають кінцевий практичний вимір. На сьогодні необхідно діяти більш ініціативно, інноваційно, змінювати підходи, не збільшуючи виділення ресурсів, а більш ефективно їх використовуючи.

НАТО як міжурядова організація, буде архітектором пріоритетних змін у країнах-членах, яких, очевидно, в Чикаго закличуть до об'єднання для раціоналізації ресурсів, стимулювання багатосторонньої співпраці для уникнення дублювання (зокрема і з ЄС), здійснення інвестицій для найбільш нагальних, а не для найменш необхідних оборонних потреб. У попередні роки, й тим більше сьогодні важливим є посилення рівня оперативної сумісності, що і є критерієм ефективності.

Одна із сильних сторін НАТО – це управління багатонаціональними проектами та довгострокова стратегія розвитку сил і засобів. «Ця стратегія складається з трьох основних компонентів: по-перше,

реальний пакет багатонаціональних проєктів із розв'язання проблеми дефіциту критично важливих сил і засобів; по-друге, більш довгострокові багатонаціональні проєкти, які складаються з протиракетної оборони, системи наземного спостереження Альянсу й патрулювання повітряного простору; і по-третє, стратегічні проєкти до 2020 року в таких сферах, як об'єднана розвідка, спостереження і виявлення та дозаправка у повітрі» – зазначають у прес-релізі на офіційному сайті НАТО [10].

Зменшення об'ємів фінансування змушує країни-члени НАТО скептичніше ставитися до власних військово-технічних проєктів та більш уважно вивчати економічно ефективні пропозиції інших країн, зокрема йти на пошук кооперації з країнами-партнерами. У цьому аспекті для України з'являються певні нові можливості. Необхідність економії в багатих країнах дає шанс відкрити друге дихання українському військово-промислому комплексу, який при ефективному та наполегливому менеджменті може пролобувати для нашої держави цілу низку проєктів. Зважаючи на зменшення витрат на оборону в країнах НАТО, з огляду на застосування «розумної оборони» як пошуку раціоналізації оборони, варто запропонувати нашим партнерам оновлені економічно ефективні пропозиції, зокрема серійне виробництво певних зразків військово-транспортної авіації, бронетанкової техніки, кораблебудування, високоточної зброї, певні компоненти радіолокаційної та ракетної техніки, а також кооперацію по напрямках, які в попередній період не розглядалися як перспективні.

НАТО акцентувала увагу й на антитерористичних операціях, зокрема на антипіратській операції під назвою «Океанський щит». Україні варто приєднатися до цієї операції, адже це в наших національних інтересах. Піратство справляє сьогодні найбільш непропорційно великий вплив на Україну. Не зважаючи на те, що український торговельний флот відносно нечисленний (900 суден, або 1,8 % світової сукупності), станом на 2011 рік у державі було видано 323 750 свідоцтв моряка. З осіб, котрі їх отримали, 112 691 періодично курсують на суднах вітчизняних та закордонних власників. Як відомо, щоденно від 50 до 80 тисяч українців виходять у море в складі багатонаціональних команд торговельних флотів більшості країн. Зважаючи на те, що в Україні є близько 10 навчальних закладів, де готують мореплавців, наша країна одна з найбільших постачальників екіпажів для торговельних суден. Українські громадяни посідають третє місце у світі за кількістю цивільних моряків, після Китаю та Філіппін. Щоб оцінити масштаб збитків завданих піратами, слід звернути увагу, що в 2011 році пірати заробили 135 млн доларів США. Раніше кожний 4-й напад на торговельні та пасажирські судна був вдалим. Проте здійснення антипіратських дій дали той наслідок, що тепер лише кожний 14-й напад є вдалим. Кількість захоплених суден зменшилась, проте величина викупу за одне судно зростає. Згідно з різними підрахунками шкода для світової економіки становлять біля 10 млрд доларів США за рік. Адже для кораблів, що змінюють маршрут навколо Африки, зростає вартість рейсів, а також збільшується тривалість транспортних перевезень. Тому ця ініціатива НАТО з боротьби з піратством є надзвичайно важливою для українців.

Країни НАТО, у тому числі й США, скорочують видатки на оборону. У цьому 2012 році Альянс у цілому зменшить на 1 млрд доларів США витрати на військові потреби. Хоча військові витрати у світі за прогнозами зростуть на 6 %. Зокрема, Китай їх збільшує, Росія планує подвоїти витрати на оборону. У півтора рази змушена збільшити військові витрати Індія через нестабільність у регіоні.

Тому для Альянсу важлива інтенсифікація, посилення ефективності використання коштів. Економічний шлях забезпечити успішну «розумну оборону» – це об'єднати реалізм із творчим підходом.

Очевидно НАТО працюватиме більш інтенсивно та гнучко з партнерами в наявних рамках і поза ними задля розв'язання глобальних проблем. Саміт у Чикаго дасть членам Альянсу можливість розширити свої мережі з партнерами і поглибити відносини в сьогоднішні часи, коли співробітництво є вже не опційною можливістю, а життєвою необхідністю.

Україна не повинна поступатися зовнішньому тиску щодо власних планів відносин із НАТО. Проте є внутрішні проблеми через нерозуміння частиною влади питань безпеки. Люди, які прийшли до керівництва держави із бізнесу і доля їм доручила опікуватись безпековими питаннями, часто не знають скільки ця безпека коштує, а коли безпеку неможливо виміряти та оцінити, то вона для них нічого не варта. Сьогодні українська влада часто недооцінює питання безпеки. На відміну від росіян, які впадають в іншу крайність, очевидно сформовану конспіративним минулим... Саме на цьому фоні виникли Харківські угоди, відхід від політики вступу до НАТО. Проте безпекові питання були і будуть базовими. Наприклад: Європейський Союз формувався вже після створення НАТО, тому що саме безпековий фундамент дав можливість розвиватися економічним процесам у Європі. Україна – не виняток. Для нашої держави національна безпека теж є стратегічною цінністю, яку не можна прив'язувати до газу чи до якихось матеріальних речей. Треба знати свої реальні можливості та дбати про свою безпеку. Політична та військова еліта має пам'ятати стару перевірену формулу, що Батьківщина завжди в небезпеці. А безпеку країни потрібно посилювати до такого рівня, який би багаторазово перевищував необхідний запас міцності.

Україні важливо продовжувати тісну співпрацю з Альянсом, адже така співпраця посилює національну безпеку нашої країни. Хоча співробітництво, на жаль, збулося лише до питань проведення спільних маневрів та участі в миротворчих місіях. Проте НАТО – це не тільки вищезгадані питання, НАТО – це в цілому зміни в суспільстві, це питання реформування судової системи і багато іншого, що прямо не пов'язано із армією та зброєю. Тому дуже важливо, щоб співпраця з НАТО відбувалася багатосторонньо, із залученням міністерств, відомств, науковців, неурядових організацій, суспільства. Адже суспільство має більшу інерцію і продовжує інтегруватися в європейський простір, незалежно від позиції деяких політиків.

Надзвичайно важливою та успішною для України була участь Президента країни в саміті НАТО в Чикаго та безпосередній діалог Києва з Брюсселем, Вашингтоном та іншими столицями країн-членів

Альянсу. Участь у саміті – це можливість вести діалог щодо всіх важливих питань політики, безпеки, економіки, енергетики. Протягом року відбувається не так багато поважних міжнародних заходів, на яких за круглим столом лідери незалежних країн формують порядок денний майбутнього. Майданчик, який для цього надала НАТО, Україна достойно використала для відстоювання своїх інтересів.

Висновки. А в який спосіб краще посилити безпеку української держави? Скільки ресурсів та фінансів необхідно для досягнення достатнього рівня й можливості самостійно повноцінно захищати нашу країну, коли вона один на один із вірогідним противником? Адже позаблоковість – це своєрідна відстороненість та ізоляція, у тому числі й від допомоги, але ніяк не від загроз. Навіть навпаки, наша позаблоковість, як певне безпекове сирітство, більше провокує зазіхання на нашу економіку та на нашу державу.

Згідно логіки Україна не повинна поступатися тиску Росії в плані відносин із НАТО, та й не слід цього робити. Але існують певні проблеми, адже окремі представники влади не зовсім розуміють безпекові питання. Люди, які прийшли до влади із економіки та бізнесу чудово розбираються у тому, скільки коштує тонна металу чи тисяча кубометрів газу, але вони не знають скільки коштує безпека. Вони не можуть її виміряти та оцінити, а отже для них безпека держави нічого не коштує, на відміну від власних пріоритетів. Нинішні представники української влади недооцінюють питання безпеки. На відміну від росіян, які впадають в іншу крайність... Саме на цьому фоні виникли Харківські угоди, теза про позаблоковість... Проте безпекові питання були і будуть базовими. Зокрема і ЄС формувався вже після створення НАТО. Саме безпековий фундамент дав можливість розвиватися економічним процесам в Європі. Тому для нашої держави національна безпека є стратегічною річчю. Її не можна прив'язувати до газу чи до ще якихось матеріальних речей. Україні потрібно знати свої реальні можливості та посилювати свою безпеку. Для політичної та військової еліти необхідно пам'ятати стару перевірену формулу, що батьківщина завжди в небезпеці. А безпеку країни необхідно посилювати до такого рівня, щоб він багаторазово перевищував необхідний запас міцності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 1 липня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>.
2. Указ Президента України В.Ф. Януковича «Про забезпечення продовження конструктивного партнерства України з Організацією Північноатлантичного договору» від 18 листопада 2010 року № 1039/2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1039/2010>.
3. Указ Президента України В. Ф. Януковича «Про питання партнерства України з Організацією Північноатлантичного договору» від 3 березня 2011 року № 266/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/266/2011>.
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів з виконання Річної національної програми співробітництва Україна - НАТО на 2011 рік» від 29 червня 2011 р. N 625-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/625-2011-%D1%80/page>.
5. Нова Стратегічна концепція НАТО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nato.int/docu/review/2010/Lisbon-Summit/Balancing-Act/UK/index.htm>.
6. Позаблоковість як певне безпекове сирітство / С. Ф. Джердж // Газета День № 30 від 21 лютого 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.day.kiev.ua/223986>.
7. Сектор безпеки України та культура безпеки / В. О. Гречанинов // Сайт Громадської ліги Україна-НАТО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ua-nato.org.ua/2010-10-09-11-32-11/expert>.

Україні важливо продовжувати тісну співпрацю з Альянсом. Від цієї теми ми взагалі не повинні відходити, адже на сьогодні така співпраця посилює національну безпеку нашої країни. Хоча співробітництво, на жаль, збулося лише до питань проведення спільних маневрів, участі в миротворчих місіях і таке інше. Але НАТО – це не тільки вищезгадані питання, НАТО – це в цілому реформи в суспільстві, це питання економіки, енергетики. Це питання реформування судової системи і багато інших безпекових питань, які напругу не пов'язані із танками, ракетами, зі зброєю. А тому дуже важливо, щоб співпраця із НАТО відбувалася багатосторонньо. Зокрема, щоб співпрацювали міністерства та відомства, науковці, неурядові організації та суспільство. Вважаю, що лише військову співпрацю можна припинити за бажання якимось одним указом за один день, але коли інтегрується все суспільство, то ніякими наказами цього не відмінити. Адже суспільство має більшу інерцію і все одно продовжуватиме інтегруватися до європейського простору, незалежно від того, хоче цього влада чи ні.

Одне із головних завдань Президента країни є необхідність дбати про посилення національної безпеки країни. Оперативний простір дає можливість українським державним діячам та політикам проявити себе будівничими безпекового фундаменту держави. І залишити в нашій історії впливовий та реформаторський слід, який залишили після себе відомі українські політики та військові діячі.

Надзвичайно важливою є участь Президента України Віктора Януковича в саміті НАТО в Чикаго та безпосередній прямий діалог Києва з Брюсселем, Вашингтоном та всіма іншими столицями країн-членів Альянсу. Не через Москву, як цього бажає Кремль, а напругу, безпосередньо, як і личить великій державі та достойному Президенту. Участь в саміті – це можливість вести діалог щодо всіх важливих питань, починаючи від економіки, енергетики і закінчуючи політикою та безпекою. Протягом року відбувається не так багато поважних міжнародних заходів, в яких за круглим столом лідери незалежних країн формують порядок денний близького майбутнього. Майданчики, які для цього надає НАТО, необхідно використовувати для відстоювання інтересів України в глобалізованому і не завжди безпечному світі.

8. Важливо, щоб Україна була в системі європейської ПРО / І. Ярмолюк // Сайт УНН [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unn.com.ua/ua/interview/23-11-2011/534502/>.
9. Smart Defence [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nato.int/cps/en/natolive/78125.htm>.
10. Підготовка до Чикаго: прес-реліз офіційного сайту НАТО// [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nato.int/cps/uk/natolive/news_84287.htm?utm_medium=email&utm_campaign=Ukrainian+Update+201211&utm_content=Ukrainian+Update+201211+CID_b73c4634ee847c69d8e9d3632f944c37&utm_source=Email+marketing+software.

Рецензенти: **Багмет О. М.**, д.і.н, професор;
Євтушенко О. Н., д.політ.н., професор.

© Джердж С. Ф., 2012

Дата надходження статті до редколегії 12.10.2012 р.

ДЖЕРДЖ Сергій Федорович – кандидат політичних наук, голова Громадської ліги Україна-НАТО, м. Київ.

Коло наукових інтересів: співробітництво України з НАТО, проблеми національної безпеки.